

Р Е Ш Е Н И Е

№ 32

гр. София, 01 юли 2015 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на двадесет и трети януари през две хиляди и петнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА
ЧЛЕНОВЕ: МИНА ТОПУЗОВА
РУМЕН ПЕТРОВ

при секретаря.....Аврора Караджова.....и в присъствието на прокурора.....Петя МАРИНОВА.....изслуша докладваното от съдия Топузова касационно дело № 1866 по описа за 2014 г.

Производството е образувано по протест на прокурор при апелативна прокуратура гр. Велико Търново и по касационни жалби на подсъдимите М. Т. Д., К. П. В., Г. Т. А., С. И. Г., Н. А. Н., Д. Д. Я. - В. и Р. М. Н. срещу въззивна присъда № 120 от 16.06.2014 г., постановена по внохд № 81/14г. на Великотърновски апелативен съд.

В протеста се релевират всички касационни основания по чл.348, ал.1 от НПК. В постъпилото в срока на чл.351, ал.3 от НПК допълнение към протеста се възразява срещу оправдаването на подсъдимите по част от повдигнатите им обвинения от страна на въззивната инстанция, както и потвърждаването от апелативния съд на първоинстанционната присъда в останалата ѝ част. Твърди се, че при оправдаването на подсъдимите по части от обвинението не били съобразени някои от доказателствата, а други били тълкувани превратно. Сочи се на необходимост от увеличаване размера на наложеното наказание на подсъдимата Д. за престъпленията по чл.202 и по чл.220 от НК и за налагане на наказание „лишаване от права” по второто обвинение, като се възразява и срещу прилагането на чл.66 от НК. Настоява се за отмяна на постановения въззивен съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане.

В съдебното заседание на касационната инстанция прокурорът от ВКП поддържа протеста със същите аргументи. Подадените от подсъдимите жалби счита за неоснователни.

В жалбата на подсъдимата М. Д. и допълнителното изложение към нея се релевират касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК. Като съществени нарушения на процесуалните правила се изтъкват липса на мотиви по направените от защитата възражения; безрезервно кредитиране на показанията на св. С.; игнориране на факти, свързани с местоположението на заменените имоти в идеалния център на гр. Р.; противоречие между диспозитив и мотиви относно стойността на предмета на престъпление по чл.202 от НК. Осъждането на подсъдимата Д. за престъпление по чл.220 от НК според защитата е в нарушение на закона, тъй като преценката за законосъобразност и целесъобразност на сделката е извършена от МРРБ. Оспорва се съставомерността на престъплението по чл.202 от НК, доколкото с инкриминираните вещи не е било извършено разпореждане. Настоява се алтернативно за отмяна на въззивния съдебен акт и оправдаване на Д. или за връщане на делото на въззивния съд за ново разглеждане. Срещу подадения протест е подадено възражение от защитниците на подсъдимата с доводи за неоснователност.

Пред касационния съд защитниците на подсъдимата Д. – адвокати И. Д. и К. Д. поддържат жалбата със същите аргументи.

В подадените касационни жалби на подсъдимите К. В., Г. А., С. Г., Н. Н. и Д. Я. – В., чрез защитника им адв. Е. Т., се сочат касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК. В допълнително изложение към жалбата оплакванията за наличието на съществени нарушения на процесуални правила се конкретизират, като се излагат доводи за нарушаване правото на защита на подсъдимите и игнориране на доказателства. Твърди се, че осъщественото от подсъдимите деяние не съставлява престъпление по чл.311 от НК, доколкото протоколите за бракуване не представляват официални удостоверителни документи, издадени от длъжностни лица в кръга на службата им. Предлага се алтернативно подсъдимите да бъдат оправдани или делото се върне за ново разглеждане. Аналогични доводи се застъпват в представено от защитника писмено становище пред касационната инстанция.

Пред касационната инстанция адв. Т. поддържа жалбата със същите аргументи.

В жалбата и допълнението към нея на подсъдимата Р. Н., подадена чрез защитника ѝ адв. Г. Д., се релевират касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК. Твърди се, че правото на защита на подсъдимата е било нарушено доколкото в постановлението за привличането ѝ като обвиняема и в измененото от прокурора по реда на чл.287 от НПК обвинение в съдебно заседание не е посочено времето, мястото и начина на настъпването на щетата. Подробно се излагат и доводи за допуснати от

въззивния съд съществени процесуални нарушения, свързани с оценката на доказателствата. Настоява се за отмяна на въззивната присъда в осъдителната ѝ част, като алтернативно се предлага оправдаването на подсъдимата или връщане на делото за ново разглеждане. В писмено становище, изготвено лично от подсъдимата Н., се оспорват заключенията на назначените по делото експертизи за оценка на заменените имоти.

Пред настоящата инстанция жалбата се поддържа от адв. Д. както е подадена.

В срока по чл.351, ал.3 от НПК е постъпило възражение и три допълнения към него от гражданския ищец – българската държава, представлявана от Министъра на финансите по пълномощие от Областния управител на област Р. срещу подадените жалби от подсъдимите Д. и Н.. Излагат се доводи, че присъдата постановена спрямо М. Д. в гражданската част е извън обхвата на касационния контрол, тъй като последната не я атакува с касационната жалба. Излагат се и доводи по същество за нейната неоснователност. Същото становище се поддържа и по отношение на жалбата на Р. Н., като се изтъква, че възраженията срещу заключенията на назначените експертизи са неоснователни. Настоява се жалбите да бъдат оставени без уважение.

В производството пред касационния съд за гражданския ищец, редовно призован чрез пълномощника си, не се явяват процесуални представители.

В последната си дума подсъдимата Д. моли за отмяна на въззивния съдебен акт и постановяване на оправдателна присъда, а подсъдимите В., Г., Н., Я.- В. и Н. настояват алтернативно за оправдаването им или връщане на делото за ново разглеждане. Подсъдимата Г. А., редовно призована, не се явява пред касационната инстанция.

Върховният касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е второ по ред.

С решение № 4 от 11.04.2014г., постановено по н.д. № 2317/13г. по описа на ВКС, II н.о., било отменено изцяло въззивно решение № 134 от 18.07.2013г. на Великотърновски апелативен съд по внохд № 119/13г., с което била потвърдена присъда № 49 от 22.11.2012г., постановена по нохд № 59/12г. на окръжен съд гр. Русе. С посочената присъда подсъдимите Д., Н., А., В., Г., Н. и Я.-В. били оправдани напълно по повдигнатите им с обвинителния акт на Р. окръжна прокуратура обвинения. В решението на касационния съд като основания за отмяна на въззивния съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане са изтъкнати допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразили се в липса на

доказателствен анализ и собствени изводи на апелативния съд относно фактическата обстановка; не даден отговор на направените възражения от прокурора относно престъпленията по чл.282, чл.260, чл.202 и чл.220 от НК; игнориране на гласни доказателства във връзка с обвинението по чл.220 от НК и неизпълнение на задължението по чл.339 от НПК въззивният съд да изложи фактически и правни съображения по направените съществени възражения, довели до оправдаването на подсъдимите.

С присъда № 120 от 16.06.2014г., постановена по внохд № 81/14г. по описа на Великотърновски апелативен съд, постановеният първоинстанционен съдебен акт бил отменен в частта, с която подсъдимите били признати за невинни и оправдани, както следва:

- подсъдимата М. Т. Д. за престъплението по чл.220, ал.2 във вр. с ал.1 във вр. с чл.20, ал.2 от НК и за престъплението по чл.202, ал.2, т.1 във вр. с ал.1 т.1 във вр. с чл.20, ал.2 от НК;

- подсъдимата Р. М. Н. за престъплението по чл.260, ал.1 във вр. с чл.20, ал.2 във вр. с чл.26, ал.1 от НК;

- подсъдимите Г. Т. А., К. П. В., Д. Д. Я. – В., С. И. Г. и Н. А. Н. за престъплението по чл. 202, ал.2, т.1 във вр. с ал.1, т.1 във вр. с чл.201 във вр. с чл.20, ал.4 от НК.

Първоинстанционната присъда била отменена и в частта, с която бил отхвърлен предявеният граждански иск от българската държава солидарно срещу подсъдимите Д. и Н. за причинени имуществени вреди в размер на 647 600 лв.

С новата въззивна присъда подсъдимите били признати за виновни както следва :

1. М. Т. Д. в това, че:

- на 12.02.2009г в гр. Р., в качеството си на длъжностно лице-областен управител, при условията на посредствено извършителство чрез Б. Б. С. - заместник областен управител на Област Р., съзнателно сключила неизгодна сделка - Договор за замяна № 9600-15/12.02.2009г, с който заменила имот, частна държавна собственост Домове за гости № 1, № 2 и № 3, намиращи се в лесопарк „Л.” в землището на с. Н., област Р., с обща разгърната застроена площ от 3308 кв. м. и сутерени с обща площ от 1692 кв.м., актуван с АЧДС № 4434/16.10.2008г, на стойност 1032800лв. срещу пет апартамента, собственост на „Х. М.” АД Р., намиращи се в гр. Р., Площад С. № [номер], с обща застроена площ от 295,28 кв.м., на стойност 385 200лв. и от това произлязла значителна вреда за българската държава в размер на 647 600лв., представляваща разликата в стойността на заменените имоти, поради което и на основание чл. 220 ал. 1 и чл. 54 и 36

НК, ѝ било наложено наказание една година и шест месеца „лишаване от свобода”, като била призната за невинна и оправдана по квалификацията „особено тежък случай” по чл. 220 ал. 2 вр. ал. 1 НК, както и да е действала в съучастие с помагач Р. М. Н.;

- през периода 10.09.2008г. – 14.03.2009г. в гр. Р., като длъжностно лице – областен управител на Област Р. присвоила чужди движими вещи, подробно описани в диспозитива на обвинителния акт, на обща стойност 22 653 лв., собственост на българската държава, поверени ѝ да ги пази и управлява, като за улесняване на длъжностното присвояване е извършено и друго престъпление, за което по закон не се предвижда по- тежко наказание – по чл.311, ал.1 във вр. с чл.20, ал.2 във вр. с чл.26, ал.1 от НК, извършено от Г. Т. А. - директор на Дирекция „А.” при Областна администрация Р. и като председател на назначената със заповед № 9500-457/10.09.2008г. комисия за извършване на инвентаризация, К. П. В. - младши счетоводител в Дирекция „А.” при Областна администрация Р., Д. Д. Я., С. И. Г. и Н. А. Н. - трите на длъжност ”старши юриконсулт” в отдел „Правно-нормативно обслужване” при Дирекция „А.” - членове на тази комисия, като длъжностното присвояване е в големи размери, поради което и на основание чл. 202 ал. 2 т.1 във вр. с ал. 1 т. 1 във вр. чл. 201 и чл. 54 и 36 НК, ѝ било наложено наказание от три години „лишаване от свобода” и лишаване от права по чл. 37 ал. 1 т. 6 и т. 7 НК - да заема длъжност в държавната администрация и да извършва дейност по управление и разпореждане с държавно имущество за срок от три години, като била призната за невинна и оправдана по обвинението длъжностното присвояване да е извършено и чрез улесняващо престъпление по чл. 282 ал. 2 пр. 1 и пр. 2 във вр. с ал. 1 от НК, извършено от нея, както и в съучастие с Г. Т. А., К. П. В., Д. Д. Я., С. И. Г. и Н. А. Н. като помагачи и за разликата в стойността на присвоените вещи от 22653лв. до 24 329лв.

На основание чл.23, ал.1 от НК съдът наложил общо наказание на подсъдимата Д. в размер на три години „лишаване от свобода”, към което на основание чл.23, ал.2 от НК присъединил наказанието лишаване от права по чл.37, ал.1, т.6 и т.7 от НК.

На основание чл.66, ал.1 от НК изпълнението на наказанието „лишаване от свобода” било отложено за изпитателен срок от три години, считано от влизане на присъдата в сила.

2. Р. М. Н. в това, че на 19.11.2008г. и на 22.12.2008г. в гр. Р., при условията на продължавано престъпление, на два пъти като лицензиран оценител, притежаващ лиценз за оценка на недвижими имоти № [номер], издаден от Агенцията по приватизация, дала невярна оценка на Домове за гости № 1, № 2 и № 3 – частна държавна собственост актувани с АЧДС №

4434/16.10.08г като посочила невярна година на построяване на сградите и необосновано занижила посочената в оценката стойност на държавния имот, в сравнение с реалната му пазарна стойност като го оценила веднъж на 792 800лв. и втори път на 841 960лв. при действителна пазарна стойност от 1 032 800лв. и дала невярна оценка на 5 бр. апартаменти, собственост на „Х. М.” АД-Р., намиращи се в гр. Р., пл. С. № [номер], с обща застроена площ от 295,28 кв.м. като необосновано завишила стойността на посочените в оценките апартаменти, частна собственост в сравнение с реалната им пазарна стойност, общо в размер на 385 200лв. и от това на 12.02.2009г. произтекла щета за българската държава в размер на 647 600 лв., представляваща разликата в действителните пазарни цени на заменените имоти, което е немаловажен случай, поради което и на основание чл. 260 ал. 1 във вр. с чл. 26 ал. 1 и чл. 54 и 36 от НК, ѝ било наложено наказание от една година „лишаване от свобода” и лишаване от права по чл. 37 т. 6 и 7 НК - да заема длъжност в структурата на държавна администрация, свързана с оценки на имоти държавна и общинска собственост и да упражнява дейност като лицензиран оценител за срок от една година, считано от влизане на присъдата в сила, като била призната за невинна и оправдана по обвинението да е действала в съучастие М. Т. Д. -подбудител и деянието да е извършено 11 пъти.

3. Г. Т. А., К. П. В., Д. Д. Я. – В., С. И. Г. и Н. А. Н. в това, че действайки в съучастие помежду си като съизвършители, в качеството си на длъжностни лица, при условията на продължавано престъпление, в кръга на службата си, съставили официални документи: 4 бр. протоколи за бракуване на дълготрайни материални /нематериални / активи с № 4, № 5, № 6 и № 8 от 29.12.2008г. и 11бр. протоколи за бракуване на материални запаси с номера от № 5 до № 15 включително от 29.12.2008г., в които удостоверили неверни обстоятелства, че част от описаните в протоколите движими вещи, подробно описани в диспозитива на обвинителния акт, намиращи се в Дом за гости № 1 № 2 и № 3 от бивша резиденция ”Л.”, частна държавна собственост са негодни за употреба, поради което следва да се унищожат, с цел да бъдат използвани тези документи като доказателство за тия обстоятелства, поради което и на основание чл. 311 ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с чл. 55 ал. 1 т. 2 и чл. 36 от НК, им били наложени наказания „пробация” за срок от шест месеца, с пробационни мерки: задължителна регистрация по настоящ адрес, с периодичност два пъти седмично и задължителни срещи с пробационен служител, като били признати за невинни по обвинението да са действали в съучастие като помагачи на М. Т. Д. чрез извършване на улесняващо престъпление по чл. 311, ал. 1 НК, умишлено да са улеснили Д. като извършител, да присвои

чужди движими вещи, собственост на българската държава, на обща стойност 24 329лв, поверени ѝ в качеството на длъжностно лице да пази и управлява, поради което били оправдани по обвинението по чл. 202 ал. 2 т. 1 вр. ал. 1 т. 1 вр. чл. 201 вр. чл. 20 ал. 4 НК.

Със същата присъда подсъдимите М. Т. Д. и Р. М. Н. били осъдени да заплатят солидарно на българската държава, представлявана от Министъра на финансите, по пълномощие от Областния управител на Област Р., сумата 647 600лв. обезщетение за претърпени имуществени вреди, пряка и непосредствена последица от деянието на Д., квалифицирано като престъпление по чл. 220 ал. 2 във вр. с ал. 1 НК и от деянието на Н., квалифицирано като престъпление по чл. 260 ал. 1 във вр. с чл. 26 ал. 1 НК, ведно със законната лихва, считано от 12.02.2009г. до окончателното изплащане и ДТ върху уважения граждански иск.

В тежест на подсъдимите било възложено заплащането на направените разноски по делото.

В останалата ѝ част първоинстанционната присъда била потвърдена.

Върховният касационен съд, като обсъди доводите на страните и в пределите на чл. 347 ал.1 от НПК, намери следното:

По протеста на Апелативна прокуратура гр. Велико Търново

Протестът е подаден в срока за обжалване на новата въззивна присъда и е допустим. Разгледан по същество е неоснователен.

Срещу присъдата на въззивния съд е подаден протест с касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК, който е бланкетен. В допълнителното изложение към него се посочват конкретните съображения, мотивиращи цитираните основания. Начинът на изложение на доводите – съобразно отделните инкриминирани обвинения, а не според съответното касационно основание, предопределят и начина, по който касационният съд следва да отговори на тези аргументи.

1. Относно обвинението по чл.282, ал.3 от НК.

Възражението в протеста срещу приетата от апелативния съд невъзможност нормите на чл.18, ал.6 и чл.143, ал.3 от Конституцията да попълнят бланкетната норма на чл.282, ал.1 от НК, не може да бъде споделено. В мотивите си въззивният съд не е отхвърлил прякото приложение на конституционните норми, както се твърди в протеста, а е посочил, че цитираните текстове от Конституцията са декларативни и не съдържат конкретни предписания, отнасящи се до служебните задължения на определени длъжностни лица и в частност на областния управител. Вън от съмнение е и обстоятелството, че разпоредбите на основния закон следват да бъдат спазвани. Носенето на наказателна отговорност по чл.282 от НК от длъжностното лице е предвидено в случаите на нарушаване и

неизпълнение на служебните му задължения или на превишаване на властта или правата му. Регламентирането на тези задължения следва да е конкретно, а не общо. Съдържанието на бланкетната норма на чл.282 от НК във всеки отделен случай следва да се попълни с конкретни разпоредби от нормативен акт (правилник, наредба, постановление, разпореждане и т.н.) или акт на обществена организация, в който те са посочени – ППВС № 2 от 09.06.1980г. по н.д. № 2/80г. Едва тогава може да бъдат направен извод коя форма на изпълнителното деяние по чл.282 от НК е реализирана от съответното длъжностно лице.

Както е констатирал и въззивният съд, нормите на чл.14, ал.2; чл.25, ал.1 и ал.2 от Закона за държавната собственост и чл.31, ал.1, т.3 от Закона за администрацията създават конкретни задължения за областния управител за опазването, ремонтирането, защитата и управлението на държавната собственост на територията на областта. Повдигнатите обвинения за шестте отделни деяния, влизащи в състава на продължаваното престъпление, апелативният съд е приел, че не осъществяват поотделно състава на чл.282 от НК предвид липсата на елементи от състава на престъплението (от обективна страна, изискваната от закона специална цел и относно настъпването на вреди). Касационният съд напълно споделя изложените съображения, които не е необходимо да бъдат повтаряни. Изводът за несъставомерност на всяко едно от шестте отделни деяния, включени в състава на продължаваното престъпление по чл.282 от НК, за което на Д. е повдигнато обвинение като извършител, закономерно е довело и до оправдаването на подсъдимата Н., която е обвинена да е действала като помагач на Д. при осъществяването на същото престъпление.

Доводите в протеста, че изводите за несъставомерност на посоченото престъпление се дължали на допуснати от въззивния съд нарушения на процесуални правила, свързани с непълна и необективна оценка на доказателствата, не могат да бъдат споделени. Фактите, свързани с не предвиждането на необходимите средства в бюджетите на областната администрация за 2006 – 2008г. за поддръжката и ремонта на сградите на бившата резиденция „Л.“; приемането от страна на областния управител на изготвените от Н. първоначални и повторни оценки; изпращането на невярна информация до МРРБ и неизпълнение на указанията на Министерството не са спорни и са приети за установени в мотивите на въззивната присъда, поради което упрекът за допуснато процесуално нарушение към апелативния съд е несъстоятелен. Както вече бе посочено, правната оценка на фактите е мотивирала апелативния съд да направи изводи за несъставомерност на повдигнатото обвинение.

Непосочването в обвинителния акт на специалната цел на длъжностното лице - да набави за себе си или за друго облага (което е елемент от състава на престъплението) за всяко едно от отделните деяния, влизащи в състава на продължаваното престъпление, не може да бъде коригирано в производството пред касационния съд. За пръв път в допълнението към касационния протест се лансира тезата, че не са налице отделни деяния по чл.282 от НК, включени в състава на продължавано престъпление, а „престъпление на еднократно извършване, състоящо се от две или повече нарушения, извършени при определени предпоставки”, което е имало за единствена цел набавянето на имотна облага за „Х. М.” АД. Такива съображения не са били изложени във въззивния протест срещу оправдаването на подсъдимите в първата инстанция. Липсата на съответен протест и невъзможността изменение на обвинението да бъде допуснато след приключване на съдебното следствие пред първоинстанционния съд сочат на очевидна несъстоятелност на искането за връщане на делото на въззивния съд и осъждането на подсъдимите Д. и Н. по това обвинение.

В допълнение следва да се отбележи, че настъпилите вредни последици за държавата са пряка последица на осъществената неизгодна сделка, а не на нарушението или неизпълнението на задълженията на подсъдимата Д. в качеството ѝ на областен управител на област Русе.

2. Относно оправдаването на подсъдимата Н. за престъплението по чл.220, ал.2 във вр. с ал.1 във вр. с чл.20, ал.4 във вр. с чл.26, ал.1 от НК и на подсъдимата Д. по чл.260, ал.1 във вр. с чл.20, ал.3 от НК.

Изводът на апелативния съд относно липсата на общност на умисъла на подсъдимите Д. и Н. съответно като извършител и помагач за извършване на престъплението по чл.220 от НК и като подбудител и извършител за осъществяване на престъплението по чл.260 от НК, се атакува от прокуратурата с твърдение за допуснати нарушения на процесуалните правила, свързани с оценка на доказателствата, които се изразили в игнориране на някои от доказателствата и в превратно тълкуване на други. Изтъкнатите в протеста като игнорирани доказателства, съдържащи се в показанията на свидетелите К., Х., М., С., Р. и Д. се отнасят до контакти на подсъдимата Д. с представители на „Х. М.” АД преди осъществяване на замяната и до факти, сочещи на заинтересованост на тази подсъдима от реализирането на сделката по замяна на държавния имот. В цитираните доказателствени източници и въобще по делото не се съдържат доказателства за осъществени контакти между подсъдимите Д. и Н., а още по - малко по повод извършването на оценките на заменяемите имоти. Изборът на лицензирания оценител е бил осъществен от св. К., а не от подсъдимата Д., а извършването на

повторната оценка без изрично възлагане е в изпълнение на клауза в сключените договори между областната администрация и подсъдимата Н.. Доводите в протеста, че събраните доказателства относно методите на управление на Д. в областната администрация, според които било необходимо одобрението ѝ за всяко предприето действие, повтарят съображенията във въззивния протест. На този аргумент в мотивите на въззивния съдебен акт (л.145 от внохд) е бил даден отговор, който и касационният съд споделя, а именно, че стилът на работа и управление на подсъдимата Д. е обстоятелство, което при липса на доказателства, отнасящи се пряко до предмета на доказване, не подкрепя по несъмнен начин обвинителната теза, че подсъдимата Д. е подбудила подсъдимата Н. да даде невярна оценка, а последната по този начин подпомогнала подсъдимата Д. при сключването на неизгодна сделка.

Не могат да се възприемат и доводите в протеста за неправилна оценка на доказателствата, свързани с мотивирането на подсъдимата Н. за даването на невярна оценка на заменяемите имоти. Упрекът към въззивния съд, че си е послужил с предположение, че е възможно заинтересованото търговско дружество да е мотивирало Н. за даването на невярна оценка е основателен, доколкото от доказателствата по делото не се установява кой и по какъв начин е сторил това. Подчиненото служебно положение на св. К. и антидатирането според прокуратурата на резолюция върху писмото на МРРБ и на протокола от заседанието на Съвета на директорите на „Х. М.” АД, както и обстоятелството, че Д. лично занесла преписката на следващия ден в МРРБ, представляват предположения в подкрепа на обвинителната теза с голяма степен на вероятност, върху които не може да почива осъдителна присъда при липса на други доказателства. В този смисъл настояването в протеста за замяната на едни предположения с други, с цел доказване на обвинението, е в противоречие с нормата на чл.14, ал.1 от НПК и няма как да бъде удовлетворено.

3. Относно потвърждаването на оправдателната присъда на подсъдимите А., В., Я. - В., Г. и Н. по обвинението по чл.202 от НК.

В протеста не се оспорват приетите за установени от въззивния съд факти – че подсъдимата А. като председател на комисията по инвентаризация свела до знанието на членовете на същата комисия разпореждането на подсъдимата Д. да не се посещават Домовете за гости № 1, 2 и 3 и по наличните счетоводни регистри вещите да бъдат предложени за бракуване като негодни за употреба. Според тезата на обвинението обаче това било достатъчно да обоснове наличието на общност на умисъла на подсъдимите – че служителите на областната администрация чрез съставянето на документи с невярно съдържание са

улеснили Д. да присвои инкриминираните вещи, а последната съзнавала, че била улеснена от тях в присвоителната си дейност.

Така изложените съображения не кореспондират с приетата за установена фактическа обстановка. Заповедта на подсъдимата Д. за назначаването на комисия за инвентаризация е с дата от 10.09.2008г. (преди актуването на бившата резиденция с акт за частна държавна собственост), издадена е на основание чл.22 от Закона за счетоводството и има за цел инвентаризирането на дълготрайни материални и нематериални активи, материални запаси и задбалансови активи и несъбираеми вземания. Към момента на подписването на протоколите за бракуване от страна на посочените по - горе подсъдими, сделката по замяна все още не е била осъществена, поради което у тях е нямало как да възникне увереност, че ще бъде реализирана, а подсъдимата Д. ще предостави посочените вещи на новите собственици. Като е оправдал подсъдимите по това обвинение, въззивният съд е приложил правилно закона.

4. По отношение на наложеното наказание на подсъдимата Д.

В допълнението към изготвения протест се излагат доводи за явна несправедливост на наложеното наказание на М. Д., като се твърди, че наложените наказания „лишаване от свобода” за престъпленията по чл.220, ал.1 от НК и по чл.202, ал.1 от НК са занижени; не са изложени мотиви защо не е наложено и наказание „лишаване от права” за престъплението по чл.220, ал.1 от НК и неправилно е приложена разпоредбата на чл.66, ал.1 от НК. При определяне на наказанието на подсъдимата Д. за престъпленията по чл.220, ал.1 и по чл.202, ал.2, т.1 от НК въззивният съд е взел предвид всички обстоятелства от значение за определяне на наказанието. Изтъкнатите в протеста като отегчаващи обстоятелства, които според прокурора съдът не взел предвид за престъплението по чл.220 от НК – висок размер на вредата, длъжностно качество на подсъдимата, извършване на деянието чрез посредствено извършителство, са обстоятелства, включени в състава на престъплението, поради което не могат да се отчитат и като такива, отегчаващи отговорността – чл.56 от НК. Доколкото се касае до една сключена неизгодна сделка, не би могло да се приеме, че е налице престъпна упоритост, която да се приеме за отегчаващо отговорността обстоятелство.

Налагането на допълнително наказание „лишаване от права” за престъплението по чл.220, ал.1 от НК зависи от преценката на съда, който налага наказанието. В протеста се отправя упрек към апелативния съд, че не е изложил мотиви, поради които не е наложил факултативно предвиденото наказание „лишаване от права”, като същевременно в изложението липсват конкретни съображения защо това е необходимо,

като се сочи общо, че постигането на целите на наказанието го изискват. Така направената обща формулировка не е достатъчна за целите на касационната проверка, поради което претенцията за връщане на делото за налагане и на допълнителното наказание е неоснователна.

По отношение на престъплението по чл.202 от НК в протеста също се сочат обстоятелства, които не могат да бъдат приети за отегчаващи отговорността, доколкото са елементи от състава на престъплението – начин на извършването му, обществено положение на подсъдимата, наличието на улесняващо престъпление, многобройност на вещите и висока стойност на предмета на престъплението. От приетите за установени факти, не следва извод за осъществени присвоителни действия в продължителен период, доколкото предоставянето на вещите на търговското дружество е било осъществено с еднократен акт, след финализирането на сделката по замяна на недвижимия имот.

Неоснователни са и съображенията за отмяна на приложението на чл.66, ал.1 от НК. Престъпленията по чл.220 и чл.202 от НК са били осъществени от подсъдимата Д. в длъжностното ѝ качество, заемано към онзи момент – областен управител на област Р., от която пост тя е била отдавна освободена. Положителните ѝ характеристични данни, чисто съдебно минало и изтеклият значителен период от време между осъществяване на престъпленията и налагане на наказанията за тях, сочат на извод, който е направил и въззивният съд, а именно, че за поправянето и превъзпитаването на Д. не е необходимо ефективно изпълнение на наказанието. Обстоятелството, че по делото липсват каквито и да било данни за криминални прояви на подсъдимата за период от около шест години след извършване на престъпленията, очевидно обезсмисля и определянето на максимален изпитателен срок по чл.66, ал.1 от НК за какъвто се настоява в протеста.

С оглед изложеното липсват основания за утежняване на наказателно- правното положение на подсъдимата Д..

По жалбата на подсъдимата М. Д.

В жалбата на подсъдимата Д. и допълнителното изложение към нея се излагат доводи за допуснати съществени нарушения на процесуални правила, довели до неправилно приложение на закона. И тук изложението е според текстовете от НК, по които подсъдимата е призната за виновна, което предопределя начина на аргументация на касационното решение.

1. Относно обвинението по чл.220 от НК

Тезата в жалбата, че от обективна страна подсъдимата не е осъществила състава на чл.220 от НК, тъй като преценката за законосъобразност и целесъобразност на сделката по замяна била

направена от МРРБ, е обсъдена в мотивите на апелативния съд (л. 142 и л.143 от внохд). Изложените в тази насока съображения се споделят от касационната инстанция. Преценката за законосъобразност и целесъобразност е извършена от Министъра на регионалното развитие въз основа на предоставената му документация от областната управа, в която не са се съдържали пълни сведения за заменяемите имоти, липсвал е снимков материал за сградите на бившата резиденция, а оценката за равностойността на имотите е била невярна. В този смисъл не биха могли да се черпят доводи за законосъобразност и целесъобразност на замяната поради факта, че министърът е дал разрешение за осъществяването ѝ, доколкото последният не е разполагал с информация за действителните характеристики на заменяемите имоти.

Не могат да бъдат споделени на следващо място доводите, че областният управител не преценява изгодността на сделката и не взема решение за сключването ѝ, а това прави МРРБ. Сделките по замяна на недвижими имоти, частна държавна собственост, са такива със сложен фактически състав, съдържащ в себе си гражданско правни и административни елементи – освен общите изисквания за съвпадане на насрещните волеизявления на договарящите относно съществените елементи на сделката, е необходимо и съгласие на държавен орган в лицето на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Процедурата за осъществяване на замяна на имот, частна държавна собственост, регламентирана в чл.61 - чл.69 от ППЗДС в редакцията му дадена с ДВ, бр.78 от 2006г., е изисквала положителен отговор от страна на областния управител на предложението за замяна от страна на заинтересуваните лица, изготвянето на оценка от независим оценител (с която оценка и двете страни да са се съгласили) и издаването на проект на заповед за замяната от областния управител, съдържаща цената на заменяемите имоти; точното описание на имотите и документите, удостоверяващи правата; разликата в стойността на имотите и начина на плащане и размерите на разноските и данъците. Този проект на заповед ведно с придружаващите документи е следвало да се представи за съгласуване в МРРБ.

Даването на съгласие от страна на държавния орган е условие, без което сделката по замяна не може да се реализира, но областният управител не действа в условията на обвързана компетентност, поради което даденото от държавния орган съгласие не го задължава да извърши замяната. Окончателното решение за извършване на замяната, включващо и преценката за изгодност на сделката, е изцяло на областния управител, който издава заповедта за замяна по чл. 63, ал.1 от ППЗДС. В практиката

си ГК на ВКС приема, че с издаването на заповедта на областния управител, сложният фактически състав на замяната е завършен, като сключването на договора е последващо действие, уреждащо гражданско правните последици на заповедта. Тази заповед има характера на предварителен договор, тъй като съдържа в себе си всички съществени елементи на сделката. В този смисъл обстоятелството, че св. С. е подписал договора за замяна на недвижимите имоти в отсъствието на подсъдимата Д., не представлява обстоятелство, което да изключва отговорността ѝ за сключване на сделката.

Съображения за това, че сделката е неизгодна за българската държава са изложени подробно в мотивите на въззивния съдебен акт (л.141 и л.142 от внохд) и не е необходимо да бъдат повтаряни. Обстоятелството, че апартаментите, предоставени от търговското дружество за замяна, са се намирали в центъра на гр. Русе, е взето предвид от съда при преценка на изгодността на сделката, но наред с това е отчетен фактът, че жилищата са без вътрешни стени, с изключения на помещенията, предназначени за баня и тоалетна и че са нефункционални, което довело до бързото напускане на настанените в тях наематели.

Доводите за противоречие между диспозитив и мотиви на присъдата по отношение на правната квалификация на престъплението по чл.220 от НК са несъстоятелни. Не се касае до пропуснатата ал.2 на цитираната норма от НК, както се твърди в жалбата, тъй като в диспозитива на присъдата подсъдимата Д. е призната за виновна по чл.220, ал.1 от НК и оправдана по ал.2 на същия текст – престъплението да представлява особено тежък случай, а в мотивите на съдебния акт са изложени съображения поради което подсъдимата е оправдана за квалифициращия елемент „особено тежък случай” (л.145 гърба -146 от внохд).

2. Относно обвинението по чл.202 от НК

Приетите за установени от въззивния съд факти, а именно дадените указания от подсъдимата Д. до членовете на комисията по инвентаризация чрез нейния председател, да окачествят намиращите се в бившата резиденция вещи като негодни и да ги предложат за бракуване и предоставянето впоследствие на тези вещи на новия собственик, правилно са били преценени като разпоредителни действия от въззивния съд. Основен елемент от състава на престъплението по чл.201 от НК е длъжностното лице да се разпореди юридически или фактически с вещите, поверени му за пазене и управление. Оставянето на вещите във владение и за ползване от търговското дружество сочи на осъществено от подсъдимата фактическо разпореждане. Чрез съставянето на протоколи от комисията по инвентаризация, по указания на подсъдимата, за бракуване

поради негодност на вещите по предназначение, последните и юридически са били отписани от активите на държавата. За наличието на пряк умисъл за осъществяване на престъплението свидетелства даденото от Д. разпореждане към членовете на комисията за бракуване на вещите по документи, въпреки, че в действителност имала реални впечатления от посещенията си в сградите на бившата резиденция, че вещите са годни за употреба по предназначение. В този смисъл жалбата за неправилно приложение на закона с осъждането на подсъдимата Д. за присвояване на обществено имущество е неоснователна.

Не могат да бъдат споделени и съображенията за отсъствие на квалифициращо обстоятелство по чл.202 ал.1 от НК. Касационният съд се съгласява с извода на въззивната инстанция, че съставените официални документи с невярно съдържание са улеснили подсъдимата за осъществяването на присвоителните действия. В жалбата е изразено несъгласие с изводите на съда, че документите са удостоверителни, а не диспозитивни, без да се сочат конкретни аргументи, поради което настоящата инстанция няма как да им даде отговор.

Периодът, за който е повдигнато обвинението за присвояване, визира времето от назначаването на комисията по инвентаризация до предаването на сградите на резиденцията на новия собственик, който е по - голям от времето, през което са реализирани улесняващото престъпление и самото присвояване. В случая това не може да бъде прието като ограничение на правото на защита, доколкото фактическите обстоятелства по обвинението са били детайлно описани в обвинителния акт.

Различната стойност на вещите, предмет на присвояване - 22633лв. в мотивите и 22653 лв. в диспозитива на присъдата се дължи на допуснатата техническа грешка, която въззивният съд е посочил в мотивите си (л.149-гърба от внохд), поради което липсват основания да се приеме, че волята на съда досежно елементи от състава на престъплението не е ясна, поради което не е налице и съществено нарушение на процесуални правила, които да водят като последица отмяната на атакувания съдебен акт. Обстоятелството, че в диспозитива на присъдата подсъдимата е била оправдана за стойността на три броя медни обшивки за камини, трайно прикрепени към тях, без те да са изрично посочени, не представлява нарушение на процесуалните правила, тъй като с оправдаването в тази част на обвинението, правата ѝ са гарантирани максимално.

С оглед всичко изложено, настоящата инстанция намери жалбата на подсъдимата М. Д. за неоснователна.

По жалбите на подсъдимите К. В., Г. А., С. Г., Н. Н. и Д. Я. - В.

1. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК

Тезата за нарушение правото на защита на подсъдимите във връзка с начина на изписване на диспозитива на въззивната присъда е несъстоятелна. В частта относно оправдаването на подсъдимата М. Д., да е действала в съучастие с подсъдимите К. В., Г. А., С. Г., Н. Н. и Д. Я. – В. по обвинението по чл.202 във вр. с чл.311 от НК са посочени заеманите от последните длъжности в областната администрация. При последващото изписване на диспозитива по чл.311 от НК е избегнато повторението на длъжностите, но е посочено, че подсъдимите са действали в качеството си на длъжностни лица. На подсъдимите е било добре известно какви длъжности са заемали в областната администрация и са били запознати с длъжностните си характеристики. В този смисъл не посочването в диспозитива на присъдата на конкретните им длъжности не би могло да ги затрудни или ограничи възможността да се защитят по повдигнатото обвинение. Датата на подписване на протоколите за бракуване на вещи е една – 29.12.2008г., а в диспозитива са посочени номерата, индивидуализиращи протоколите. Формулирането на обвинението в диспозитива на присъдата с посочването на датата и номерата на протоколите е идентичен с този в обвинителния акт, което от една страна не се отразява върху възможността подсъдимите да се защитят, а от друга съдържа достатъчно конкретизация на отделните деяния от състава на продължаваното престъпление.

Не могат да бъдат споделени и твърденията за едностранчиво и превратно тълкуване на доказателствата. Обясненията на подсъдимите са били подложени на внимателен анализ в двоякото им качество на източник на доказателства и на защитно средство. В мотивите си съдът е изложил аргументи, поради които е приел твърдението им, че са посетили Домовете за гости, за да извършат инвентаризацията, за защитна позиция. За това съдът е изложил съображения, кредитирайки показанията на свидетелите П., Р., Т. и К. и вземайки предвид липсата на изготвени от подсъдимите инвентаризационни описи и сравнителни ведомости, неиздадени командировъчни заповеди и не използване от тяхна страна на служебен транспорт, въпреки наличието на свободни коли. Факт, неоспорен и в обясненията на подсъдимите е, че комисията по инвентаризация не се е събирала в пълен състав, за да реши кои вещи подлежат на бракуване като негодни. С това апелативният съд е изпълнил задължението си да анализира събрания доказателствен материал и да изложи мотиви на кои доказателства и по какви съображения дава вяра. Възраженията в жалбата срещу кредитирането на едни или други доказателствени средства се отнасят до обосноваването на съдебния акт, която не подлежи на касационна проверка.

В същата насока спекулативно се интерпретира заключението на комплексната стоково оценителна експертиза, назначена от първоинстанционния съд и обсъдена в мотивите на въззивния съд. Задача на експертизата е била извършването на оглед в домовете за гости и даването на оценка на намиращите се в тях вещи. Изминалият период от около четири години между подписването на протоколите за брак и назначаването на експертизата, не позволяват с категоричност да се установи състоянието на вещите към момента на инвентаризацията и обяснява направеното разместване и не намирането на някои от тях. Това, че инкриминираните вещи са били част от обзавеждането на Домове № 1, №2 и № 3 е въвн от съмнение предвид изисканите от първостепенния съд и приложени описи (л.989 – л.1010, т.4 от нохд). Несъмнен критерий за годността на по - голямата част от процесните вещи е обстоятелството, че същите впоследствие са били отново осчетоводени при областната администрация по сметка [номер] – Други задбалансови активи (опис на тези вещи е приложен на л.1103 – л.1120, т.4 от нохд).

Предвид изложеното, касационният съд счита, че не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, свързани с ограничаване правото на защита на подсъдимите или с процесуалната дейност на съда по преценка на доказателствата, поради което липсват основания за удовлетворяване на искането за връщане на делото за ново разглеждане.

2. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК

В жалбата и допълнителното изложение към нея се навеждат аргументи, че на подсъдимите, назначени на служба в държавно учреждение, каквото е Областната администрация, не е възлагана задача да извършат инвентаризация на дълготрайни материални и нематериални активи извън сградата на самата областна администрация. На тази база се прави извод, че инкриминираните протоколи за брак са официални документи, но са издадени извън кръга на служебните им задължения, поради което липсва елемент от състава на престъплението по чл.311 от НК.

Касационната инстанция не споделя така изложените съображения. Към датата на деянието подсъдимите са изпълнявали служба в държавно учреждение - Г. А. като директор на Дирекция „А.” при Областна администрация Р., К. В. като младши счетоводител в същата дирекция, а подсъдимите Д. Я.-В., С. Г. и Н. Н. като старши юриконсулти в отдел „Правно-нормативно обслужване” при същата дирекция. Със заповедта, издадена от подсъдимата Д. в качеството ѝ на областен управител № 9500-457/10.09.2008г., подсъдимите са били включени в състава на комисия (А.

като председател, а останалите подсъдими като членове), със задача да извършат инвентаризация на ДМА и нематериални активи и стопанския инвентар, находящи се в сградата на Областната администрация гр. Р.; на материалните запаси и задбалансови активи и на несъбрани вземания, която комисия в случай на необходимост да изготви предложение за бракуване негодните активи или за отписване на определени вземания като несъбираеми. Възложените допълнително задачи от административния ръководител правилно са били преценени от въззивния съд като служебни, а съставените в изпълнение на заповедта документи са били приети като издадени в кръга на службата на подсъдимите.

От съдържанието на заповедта не може да бъде направен извод, че инвентаризирането на ДМА и нематериални активи в Домовете за гости е извън пределите на поставената служебна задача, както се твърди в жалбата. Това е така, тъй като съгласно приетите за установени факти, процесните вещи са били осчетоводени като задбалансови активи по сметка [номер] по местонахождение „Л.” [номер] и сметка [номер] – активи „Л.” [номер] и [номер]. Проверката на задбалансовите активи е била възложена изрично с посочената по - горе заповед, а сред тези активи са включени вещите, намиращи се в Домовете за гости. Именно поради обстоятелството, че на подсъдимите е била възложена инвентаризация на основание чл.22 от Закона за счетоводството, която за Областната администрация Р. е била с периодичност всяка година, е следвало да се инвентаризират вещи в сградата на областната администрация, ведомствения апартамент над сладкарница „Н.”, на ГКПП Д. М., в гаражите на областната администрация и в сградите на бившата резиденция „Л.”.

В мотивите на въззивния съдебен акт са изложени съображения относно удостоверителния характер на протоколите за бракуване, подписани от петимата подсъдими - членове на комисията (л.160 от внохд), с които съображения касационният съд се съгласява и не намира за необходимо да бъдат повтаряни.

С оглед изложеното се налага извод, че подсъдимите са осъществили от обективна и субективна страна състава на престъплението по чл.311, ал.1 от НК. С осъждането им по посочения текст, апелативният съд е приложил правилно закона.

По жалбата на подсъдимата Р. Н.

1. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК

Оплакванията относно това касационно основание се свеждат до предявяване на обвинението срещу Н. не по предвидения в процесуалния кодекс ред, което ограничило правото ѝ на защита; избирателно и

превратно тълкуване на доказателствата и нарушение на правото на защита при определяне режима на изпълнение на наложеното наказание „лишаване от свобода” в закрито заседание, в нарушение на нормата на чл.306, ал.1, т.2 от НПК.

Последното оплакване касационният съд намери, че следва да разгледа отделно, тъй като се атакува определение, постановено по реда на чл.306 от НПК.

Наведените съображения в жалбата и допълнението към нея за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, довели до нарушаване правото на защита или на процесуалната дейност на съда по оценка на доказателствата са неоснователни.

Както в постановлението за привличане на Н. като обвиняема за престъплението по чл.260, ал.1 от НК, така и в диспозитива на обвинителния акт са посочени признаците от състава на престъплението, в което тя е била обвинена – дата, място, начин на извършване и размер на настъпилата щета. С обвинителния акт е конкретизирана датата на настъпването на щетата (която е датата на сключване на сделката по замяна на имотите). В ТР № 2 от 07.10.2002г. ОСНК на ВКС застъпва становището, че на досъдебното производство се повдига обвинение, предназначено да определи най- общ първоначален „работен” предмет на доказване по делото. Това обвинение може да бъде изменено с включването на нови престъпления или лица, със съставянето на ново постановление за привличане на обвиняем. Независимо дали по време на разследването обвинението е било изменяно или не, прокурорът може сам да вземе решение да внесе в съда обвинение за същото, еднакво или по-леко наказуемо престъпление, когато липсва съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението. В случая обвинителният акт е внесен за същите обстоятелства, по които подсъдимата се е защитавала на досъдебното производство и за същото престъпление, с единствена конкретизация на датата на настъпване на щетата. Това не сочи на същностна промяна на обстоятелствата по обвинението или на правната квалификация, която да затрудни или ограничи защитата на обвиняемото лице. Изменението на обвинението в съдебното заседание пред първоинстанционния съд, проведено на 27.06.2012г., се отнася единствено до размера на настъпилата щета (с оглед депозираното заключение на петорната оценителна експертиза), а не и до останалите признаци на престъплението, посочени в диспозитива на обвинителния акт. В този смисъл не могат да бъдат споделени аргументите, че обвинението спрямо подсъдимата Н. не е било предявено по надлежния процесуален ред.

Тезата в жалбата, че с протеста на прокуратурата обвинението по чл.260, ал.1 от НК срещу Н. не се поддържа, е спекулативна, тъй като доводите в протеста срещу мотивите на въззивния съд относно по-голямата вероятност Н. да е била мотивирана от търговското дружество да даде неверни оценки се отнасят не до липсата на мотив за извършване на престъплението, а са в подкрепа на съображенията, че е била мотивирана от подсъдимата Д.. В този смисъл твърдението, че въззивният съд е иззел функциите на обвинението не почива на реално основание.

Съгласно установените от първоинстанционния съд факти, които и въззивният съд е възприел, в дадените от подсъдимата Н. заключения за заменяемите имоти са били вписани неверни или противоречиви обстоятелства, а други изобщо не били отразени. Така, по отношение на петте апартамента, собственост на търговското дружество, било записано, че се състоят от отделни помещения – спалня, дневна, кухня, входно антре, сервизни помещения и склад, въпреки, че в действителност нямало изградени преградни стени и обособени отделни помещения, а отделени със стена и врата били само банята и тоалетната. Описанието на имотите било дадено с общи фрази, отнасящи се до цялата сграда, чието състояние подсъдимата дала заключение, че е отлично, въпреки наличието на влага по стената и около балконските врати на ап. №10, поради обратния наклон на терасата. В заключенията се съдържали и противоречия относно квадратурата на отделните обекти. По отношение на имота, частна държавна собственост, била посочена година на построяване само на Дом № 1 – 1965г.; в описанието на имота етажността на постройките била отразена като един етаж, а на друга страница били описани действителните два етажа; било пропуснато наличието на асфалтови алеи и ограда с портал за целия имот; отоплителната инсталация била посочена като липсваща в описанието на имота, а в оценката била включена в подобренията; противоречия се съдържали и в констатациите относно състоянието на сградите.

За да оправдае подсъдимата Н., първоинстанционният съд е приел, че дадените от нея неверни, противоречиви и непълни оценки се дължат на професионална немарливост, а не на умишлени действия, което сочи на липса на субективната страна на престъплението по чл.260, ал.1 от НК. След анализа на доказателствата, апелативният съд е направил противоположни изводи за наличие на умисъл в действията на подсъдимата по оценяване на обектите. Според твърдението в жалбата доказателствата са били тълкувани избирателно и превратно, а дадените от Н. оценки не са неверни.

Обстоятелството, че дадените от подсъдимата оценки на заменяемите имоти са били без необходимата обосновка, а за държавния имот към преписката не са били предоставени снимки и доказателства за вида и състоянието на държавните сгради, не е позволило на експертите от „Ц. И.” да проверят формирането на пазарната оценка, което въззивният съд е преценил като „въвеждане в заблуждение”. Въпреки, че използваният израз не е удачен, доколкото създава асоциация с друг престъпен състав по НК, по същество изводът е верен. В преработената оценка за държавния имот подсъдимата Н. е изпълнила единствено указанията на МРРБ да изчисли цената на отстъпеното право на строеж, с която е била увеличена оценката. В останалата част първоначалната оценка е била възпроизведена отново без обосновка, ведно с неконкретизираното описание и наличните противоречия за състоянието на сградите, без да се сочат конкретни сравними обекти и продажби. Представените от подсъдимата оценки за апартаментите, собственост на „Х. М.” АД са били изготвени на база цена на кв.м. с ДДС над горната граница на ценовия диапазон за подобни имоти, което е изисквало представянето на доказателства, подкрепящи тази цена. В преработените оценки за четирите апартамента не било променено нищо, с изключение на тегловните коефициенти, което довело и до леко снижение на цената без ДДС, като отново липсвала обосновка защо това се налага. По аналогичен начин била изготвена оценката и на петия апартамент.

Не отговаря на действителното положение обстоятелството, че апелативният съд не е обсъдил обясненията на подсъдимата Н.. На л.138 и сл. от мотивите по внохд, тези обяснения са възпроизведени, а на следващите страници са изложени съображенията, поради които съдът не ги е приел с доверие. По отношение на извода от фактическа страна, че подсъдимата Н. не е посетила в действителност сградите на бившата резиденция „Л.” съдът е дал вяра на свидетелите С. и К. – охранители в обекта и на разпитаните като свидетели служители в областната администрация. На база събраните доказателства е било констатирано, че допускът в сградите на бившата резиденция е извършван само след представянето на заповед, издадена от областния управител за конкретно лице. След напускането на имота, входовете на сградите се запечатвали отново. За инкриминирания период заповед за допускане на подсъдимата Н. до имота не е издавана. В показанията си представителят на търговското дружество – св. Х. е заявил, че при него не е идвал оценител да оглежда апартаментите, предмет на замяната, като не му е известно и други служители да са водили такъв. Снимковият материал от апартаментите е бил приложен при комплектоването на преписката от

областната администрация (според показанията на св. К.). Всички изброени доказателства са били кредитирани от съда, а въз основа на тях е бил направен извод, че подсъдимата е изготвила оценките без оглед на обектите. Така извършената процесуална дейност по оценка на доказателствата не страда от пороци, а обосноваването на изводите на апелативния съд е извън предмета на касационната проверка. В този смисъл не може да бъде възприето и съображението, че всякога, когато съдът не даде вяра на обясненията на подсъдимото лице, драстично нарушава правото му на защита. Обясненията на подсъдимия са доказателствено средство, подлежащо на проверка с всички допустими от процесуалния закон средства, като при преценката на достоверността им следва да се има предвид характера им и на средство за защита.

Съдържанието на дадените от Н. оценки е възпроизведено във фактическата обстановка, приета в мотивите на въззивния съд. Цитирането на годината 1960 за построяването на Дом № 1 в контекста на това, че подсъдимата не е вписала действителната година на построяване на Дом № 2 - 1982г., не представлява извод по фактите, а довод в посока на това, че не посочването на годината на построяване на останалите две сгради е създавала привидно впечатление, че всички сгради са построени през 1965г., което е основание за определянето на по - ниска цена. В тази връзка не могат да се приемат аргументите, че това не било умишлено, тъй като в МРРБ разполагали с цялата преписка. Както е установено от показанията на свидетелите Д. и Д., в „Ц. И.” са били изпращани за преценка само изготвените от независимия оценител оценки, а не и придружаващите преписката документи. В тази насока не могат да бъдат приети и съображенията, че изводите на апелативния съд били изградени върху несъществуващи в делото доказателства.

Неоснователен е упрекът към апелативния съд, че направил извод за умисъл в действията на подсъдимата въз основа на начина на изготвяне на оценките – без посочване на необходимите изчисления съобразно приетия метод на оценка. Дългогодишният професионален опит на Н. като лицензиран оценител и доброто познаване от нейна страна на пазара на имоти в Р. област не кореспондират с начина на изготвяне на оценките – с неверни, противоречиви и неточни описания на имотите, без посочване на сравними обекти и продажби, използване на метода на пазарните сравнения по отношение на държавния имот (въпреки, че такъв имот не е бил предмет на продажба в региона на гр. Р.). Това, че експертите от „Ц. И.” не са имали забележки към преработените оценки не представлява доказателство за тяхната правилност. В показанията си св. Д. (л.387 т.2 от нохд) е заявила, че ѝ е направило впечатление, че единият от използваните

от подсъдимата методи за оценка е с 10 % участие, а другият с 90%, като вторият е бил с по - ниската стойност. Всички тези обстоятелства не сочат на проявена професионална немарливост, а са резултат на умишлени действия, както е заключил и апелативният съд.

По делото не е спорно, че при преработването на оценките на петте апартамента, подсъдимата е променила единствено тегловните коефициенти, довели до снижаване на цената без ДДС до допустимия диапазон на цена на кв. м. за регион Р.. Обстоятелството, че това е сторено без аргументация, е послужило като основание за апелативния съд да го прецени в посока на умисъл в действията на подсъдимата. Възражението в жалбата, че преработването на оценките е допустимо, е принципно вярно, но не обяснява коя от приетите от самата нея стойности при първоначалната или при повторната оценка на жилищата подсъдимата е предложила като достоверна.

Неоснователни са доводите в жалбата, че неправилно съдът не съобразил обясненията на подсъдимата, че не знаела, че сградите на бившата резиденция „Л.“ ще бъдат обект на замяна. Задължение на подсъдимата по силата на сключения от нея договор с областната администрация е било да изготви пазарна оценка на държавния имот, като се съобрази с понятието пазарни цени по смисъла на § 1а, т.2 от допълнителните разпоредби на ЗДС. От съдържанието на законовата дефиниция и предмета на договора недвусмислено е ставала ясна целта на изготвянето на оценката, а именно извършването на разпоредителни действия с държавния имот – без значение дали се е касало до замяна или продажба. След сключването на договора за оценка на апартаментите, собственост на търговското дружество, подсъдимата е нямало как да не узнае за предстоящата замяна.

Доводът в допълнението към жалбата, че експертизите за оценка на действителната пазарна стойност на заменяемите имоти са основно доказателствено средство и тяхната достоверност подлежи на установяване с помощта и на други доказателствени средства, не е съобразен с процесуалната им същност, произтичаща от разпоредбите в НПК и съдебната практика. Експертизата не е доказателствено средство, а способ на доказване и се назначава в случаите, когато за изясняване на обстоятелства по делото са необходими специални знания из областта на науката, изкуството или техниката – чл.144, ал.1 от НПК. В решение № 795 от 10.01.1995г., по н.д. № 770/95г. на II н.о., ВС на РБ е приел, че „Експертизата не съставлява средство за установяване на доказателства, а само способ за изясняване на някои обстоятелства по делото, за които са нужни специални знания. Наличието на варианти в експертното

заключение, които съответстват на различни фактически възможности, не представлява само по себе си противоречие на доказателствените материали, подлежащо на задължително обсъждане в мотивите на присъдата, след като една от тези фактически възможности е възприета от съда като отговаряща на обективната истина въз основа на доказателствата, установени чрез предвидените в процесуалния закон доказателствени средства.”

В мотивите на въззивната присъда са отчетени различията между експертните заключения относно пазарните цени на заменяемите имоти, които съдът е установил, че се дължат на поставените различни задачи на експертите и изготвянето им на база на различни изходни данни. Заключението на допълнителната петорна строително ценова експертиза е изготвено след запознаване с досието на държавния имот, намиращо се в Областната управа гр.Р., при спазване на изискванията на § 1а, т.2 от допълнителните разпоредби на ЗДС и посочване съдържанието и технологията на използваните методи за оценка, което е мотивирало въззивния съд да го възприеме като най - пълно и точно. Възраженията за необоснованост и неправилност на експертизата са били направени още пред първоинстанционния съд, който ги е отхвърлил в определението, с което тази експертиза е била приета в съдебното заседание от 27.06.2012г. Относно изложените в жалбата съображения за грешки и неточности в експертизите, настоящата инстанция не би могла да вземе отношение, тъй като не притежава нужните специални знания.

Изискването на §1 а, т.2 от ДР на ЗДС за прилагане на метода на аналога (което в случая с държавния имот не е било възможно) и към оценителя да използва най - малко два метода за оценка е предполагало да бъде отразено от подсъдимата в дадените от нея оценки, но не я е задължавало да използва този метод при липса на база за сравнение и изходни данни въз основа на които да направи изчисления относно цената. Поради това упрекът към въззивния съд, че това не било взето предвид като оневиняващо я обстоятелство е неоснователен.

Даденото положително становище за замяната от експертите на МРРБ не представлява доказателство за верността на дадените от Н. оценки, както се твърди в допълнението към жалбата. Въпреки неизпълнението на дадените от самите тях указания при връщането на оценките за преработка, експертите от „Ц. И.” са приели, че цената на държавния имот е допустима, а цените на заменяемите апартаменти попадат в ценовия диапазон за близки по местонахождение и състояние имоти. Даденото положително становище (при същите описания на имотите, за което оценките са били върнати да преработване), както и

бързината при проверка на оценката – постъпила в „Ц. И.” в началото на работния ден на 29.12.2008г. и предадена в МРРБ за работното съвещание на комисията по чл. 62 от ППЗДС в 14.30ч. на същия ден, не сочи на необходимата задълбоченост и обосновааност на експертното становище. Принципно е вярно, че дадените оценки от независимия оценител нямат обвързваща сила за органите по приватизация, но когато бъдат приети (въпреки, че по същество са неверни), те имат пряко отношение към осъществяването на конкретната сделка и настъпването на щетата.

2. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК

Доводите в жалбата и допълнението към нея за нарушение на закона се свързват с липсата от обективна и субективна страна на елементите от състава на престъплението по чл.260, ал.1 от НК.

С оглед изложеното по-горе няма как да бъде прието, че подсъдимата Н. се е съобразявала с поставените ѝ задачи, оценките ѝ са верни и съобразени с тези, посочени от експертите при МРРБ. Експертите от МРРБ не са давали указания за даването на определени оценки, а за мотивиране на вече изготвените, които указания подсъдимата не е изпълнила. В допълнение следва да се отбележи, че независимо от различията в заключенията на строително - ценовите експертизи, във всички тях цената на държавния имот е определена стойностно като по-висока от тази дадена в оценките на подсъдимата, а цената на петте апартамента многократно по-ниска от посочената от Н.. Оттук се налага извод, че подсъдимата е занижила стойността на държавния имот и увеличила тази на апартаментите, собственост на търговското дружество. Възприемането на дадените от нея оценки е довело до настъпването на щета за държавата в размер на разликата в цената, съобразно депозираното заключение на допълнителната петорна строително - ценова експертиза. Предвид изложеното изводът на въззивния съд за осъществяване от обективна страна на състава на чл.260, ал.1 от НК е правилен и съответен на приетите за установени факти.

Относно наличието на умисъл на подсъдимата за извършване на престъплението съображения вече бяха изложени в във връзка с касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК и не следва да бъдат повтаряни.

В правната теория няма спор, че деецът взема решение за извършването на умишлено престъпление, воден от конкретни мотиви. Липсата на доказателства относно обстоятелствата, свързани с формиране на решението на подсъдимата Н. за извършване престъплението – по какъв начин и от кое лице, не води до несъставомерност на деянието. Това е така, тъй като доказателствената празнота се отнася до обстоятелства,

предхождащи осъществяването на изпълнителното деяние. Именно поради липсата на доказателства подсъдимата да е била подбудена от подсъдимата Д. за осъществяване на престъплението, въззивният съд я е оправдал по обвинението престъплението да е извършено в съучастие.

Предвид изложеното касационният съд намира, че законът е приложен правилно.

3. Относно касационното основание по чл.348, ал.1 т.3 от НПК

При определяне на наказанието за престъплението по чл.260, ал.1 от НК, съдът е взел предвид обстоятелствата от значение за реализиране на наказателната отговорност на подсъдимата Н., като е индивидуализирал размерите на кумулативно предвидените наказания „лишаване от свобода” и „лишаване от права” на една година. Така наложените наказания са съобразени с констатирания превес на смекчаващите отговорността обстоятелства.

Изложените съображения в мотивите на въззивния съдебен акт поради което е отказано приложението на нормата на чл.66, ал.1 от НК не могат да бъдат възприети. Въпреки констатираните от съда факти, че подсъдимата е неосъждана и вградена в обществото, съдът е приел, че за поправянето и превъзпитанието ѝ следва да изтърпи наказанието „лишаване от свобода” ефективно. Изминалият период от време от извършване на престъплението до настоящия момент, през който не са налице данни Н. да е имала други криминални прояви, не сочи на необходимост от реално изпълнение на наказанието, което обстоятелство съдът е пренебрегнал. Не могат да бъдат споделени и аргументите, че извършеното от подсъдимата Н. престъпление е основната причина за настъпването на щетата за държавата. Безспорно с дадената невярна оценка тя е допринесла за настъпването на резултата, но в по - голяма степен отговорността за реализацията на сделката е на подсъдимата Д., за която съдът е преценил, че следва да отложи изпълнението на наложеното наказание „лишаване от свобода”.

По изложените съображения касационният съд намери, че следва да измени въззивната присъда, като на основание чл.66, ал.1 от НК отложи изпълнението на наложеното на подсъдимата Н. наказание „лишаване от свобода” за изпитателен срок от три години.

4. Относно гражданско - осъдителната част на присъдата

Твърдението в жалбата, че предявеният граждански иск не е доказан по основание и размер в светлината на изложените по – горе аргументи е неоснователно. Основанието за уважаването на гражданската претенция е извършеното от подсъдимата престъпление по чл.260, ал.1 от НК, а

размерът на щетата за държавата е определен въз основа на заключението на петорната допълнителна оценителна експертиза.

5. Касационната жалба срещу постановеното от апелативния съд определение по реда на чл.306, ал.1, т.2 от НПК, с което е определен първоначален „общ” режим в затворническо общежитие от открит тип за изпълнение на наказанието „лишаване от свобода” е основателна. В случаите, когато съдът е пропуснал да определи режим на изпълнение на наказанието, може да стори това с определение по чл.306, ал.1, т.2 от НПК. Процесуалният ред, по който се извършва определянето на режима предвижда провеждането на открито съдебно заседание с призоваване на осъдения – чл.306, ал.2 от НПК. Режимът на изпълнение на наказанието е определен в закрито заседание, с което е нарушена както процедурата, така и правото на защита на подсъдимата Н.. С прилагането от страна на касационния съд на разпоредбата на чл.66, ал.1 от НК, връщането на делото за законосъобразно определяне на режима очевидно се обезсмисля, а определението, като не пораждащо правни последици, подлежи на отмяна.

Предвид изложеното и на основание чл.354, ал.2, т.3 и чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, ВКС, I НО,

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ въззивна присъда № 120 от 16.06.2014г., постановена по внохд № 81/14г. на Великотърновски апелативен съд, като на основание чл.66, ал.1 от НК отлага изпълнението на наложеното на подсъдимата Р. М. Н. наказание от една година „лишаване от свобода”, за изпитателен срок от три години, считано от влизане на присъдата в сила.

ОСТАВЯ В СИЛА присъдата в останалата ѝ част.

ОТМЕНЯ определение от 17.06.2014г., постановено по реда на чл.306, ал.1 т.2 от НПК по същото дело.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: